

Armoedevisie 2025-2029 gemeente Velsen

Inleiding

Landelijke context

Lokale context

Visie 2025-2029

Vervolg

Bijlage

Klikbaar

Inleiding

Klikbaar

Aanleiding

Verantwoording

Leeswijzer

Inleiding

Landelijke context

Lokale context

Visie 2025-2029

Vervolg

Bijlage

Inleiding

Inleiding

Landelijke context

Lokale context

Visie 2025-2029

Vervolg

Bijlage

Aanleiding

Armoede en schulden hebben een grote impact op de levens van mensen. Stress als de deurbel gaat, brieven van instanties die je niet durft te openen, het preventieve bezoek aan de specialist dat je toch maar afzegt omdat het onder je eigen risico valt en slapeloze nachten over hoe je het verjaardagsfeestje voor je kind gaat betalen¹.

Armoede en schulden hebben de afgelopen jaren meer aandacht gekregen vanwege de covid-maatregelen, de energiecrisis en de toenemende inflatie. De verantwoordelijkheid voor een bestaansminimum ligt bij het Rijk.

Gemeenten kunnen aanvullend hierop ondersteuning bieden aan de inwoners die dat nodig hebben. Dit doen we in Velsen door een armoedevisie op te stellen waarin we onze prioriteiten in ons armoedebelief en onze schuldenaanpak aangeven. Het opstellen en uitvoeren van deze visie doen wij in samenwerking met onze partners. Samen streven we naar een sociale en vitale samenleving waarin inwoners zelf regie hebben over hun leven, elkaar bijstaan en de gemeente ondersteuning biedt als dat nodig is.

Deze visie is richtinggevend voor de besluiten van de gemeente op het gebied van armoedebestrijding en schuldhulpverlening voor de periode 2025-2029. De visie bouwt voort op de koers die de afgelopen 4 jaar is ingezet, sluit aan op bestaand beleid en legt naar aanleiding van landelijke ontwikkelingen en voortschrijdend inzicht een aantal nieuwe accenten. Op basis van deze visie is een uitvoeringsagenda ontwikkeld: de Armoede Agenda. Hierin vertalen we de ambities naar concrete, uitvoerbare stappen.

Verantwoording

De gemeente Velsen heeft bij het opstellen van deze visie ondersteuning gehad van onafhankelijk adviesbureau DSP-groep. In deze visie bouwen wij voort op de inzichten uit de evaluatie van de voorgaande visie², integreren we landelijke wetgeving en ontwikkelingen en nemen wij de inzichten uit de gesprekken met samenwerkingspartners mee³. We blijven met deze partijen in gesprek op het moment dat we de uitvoeringsagenda opstellen en concrete acties gaan voorbereiden en uitvoeren.

Leeswijzer

In deze visie bespreken wij eerst de landelijke context: het wettelijk kader en de landelijke ontwikkelingen die van invloed zijn op wat wij als gemeente kunnen doen en waar wij als gemeente op aan willen sluiten. Vervolgens gaan wij in op de lokale context: hoe staan wij er in Velsen voor op het gebied van armoede en schulden? Welke inzichten uit de evaluatie van de vorige visie willen wij gebruiken om onze armoede- en schuldenaanpak nog beter aan te laten sluiten op de behoeften van onze inwoners?

Vanuit de landelijke en lokale kennis en inzichten, komen wij vervolgens tot onze visie op het gebied van armoede en schulden. We formuleren aparte ambities voor volwassenen die leven in armoede, volwassenen met (beginnende) schulden én kinderen en jongeren die opgroeien in huishoudens met armoede en schulden. Vanuit deze ambities formuleren we vervolgens een aantal doelstellingen en indicatoren.

Landelijke context

Wettelijk kader

Participatiewet

Wet gemeentelijke schuldhulpverlening (Wgs)

Wet schuldsanering natuurlijke personen (Wsnp)

Landelijke ontwikkelingen

Meer inzet op armoede

Basisdienstverlening schuldhulpverlening

Participatiewet in balans

Inleiding

Landelijke context

Lokale context

Visie 2025-2029

Vervolg

Bijlage

Landelijke context

Wettelijk kader

Voor de armoedeaanpak en schuldhulpverlening vormen de Participatiewet, de Wet gemeentelijke schuldhulpverlening (Wgs) en de Wet schuldsanering natuurlijke personen (Wsnp) het wettelijk kader. Hieronder bespreken wij kort de bedoeling van de wetten en recente wijzigingen hierin.

Participatiewet

Iedereen die kan werken, maar het op de arbeidsmarkt zonder ondersteuning niet redt, valt onder de Participatiewet. Gemeenten zijn verantwoordelijk voor de uitvoering van de Participatiewet. De taak van gemeenten is om de doelgroep te ondersteunen en te begeleiden naar betaald werk. De gemeente biedt inwoners die niet in hun eigen levensonderhoud kunnen voorzien inkomensondersteuning in de vorm van algemene bijstand. Daarnaast kunnen gemeenten met hun lokale minimabeleid inwoners met een laag inkomen ondersteunen en stimuleren om mee te doen in de samenleving.

Wet gemeentelijke schuldhulpverlening (Wgs)

Deze wet geeft gemeenten een wettelijke zorgplicht en regierol voor hulpverlening aan mensen met (problematische) schulden. Sinds 2021 geeft de Wgs gemeenten een wettelijke grondslag voor vroegsignalering. Gemeenten ontvangen signalen over achterstallige betalingen in de vaste lasten van schuldeisers. Dankzij deze signalen kunnen gemeenten eerder contact leggen met inwoners en kunnen grotere schulden worden voorkomen.

Wet schuldsanering natuurlijke personen (Wsnp)

Deze wet regelt wettelijke schuldsanering. Het is een wettelijke regeling voor mensen met problematische schulden. Mensen bij wie het niet lukt om in overleg met de schuldeisers een schuldregeling af te spreken. Tot 1 juli 2023 duurde een Wsnp traject 36 maanden. Sinds 1 juli 2023 is dit verkort naar 18 maanden. Inwoners proberen in deze periode zoveel mogelijk te sparen voor hun schuldeisers, de schuld die aan het eind van deze periode overblijft wordt kwijtgescholden.

Inleiding

Landelijke context

Lokale context

Visie 2025-2029

Vervolg

Bijlage

Landelijke context

Landelijke ontwikkelingen

Naast wijzigingen in de wet, zijn ook landelijke ontwikkelingen van belang voor het beleid dat wij in Velsen voeren. Hieronder lichten wij de belangrijkste landelijke plannen op het gebied van armoede en schulden toe.

Meer inzet op armoede

In het tegengaan van armoede hebben het Rijk en de gemeenten elk hun eigen verantwoordelijkheden. Het Rijk is verantwoordelijk voor het waarborgen van een bestaansminimum, gemeenten bieden vooral aanvullende ondersteuning. Door de actuele economische en maatschappelijke situatie staat armoede hoog op de politieke agenda. Het Rijk heeft in 2022 een meerjarige aanpak 'Geldzorgen, armoede en schulden' ontwikkeld. Het doel van deze aanpak is het aantal kinderen dat opgroeit in armoede te halveren voor 2025 en problematische schulden in het algemeen te halveren voor 2030. In 2023 is op basis hiervan op Rijksniveau besloten tot een koopkrachtpakket met structurele maatregelen om de bestaans- en inkomenszekerheid te verbeteren.

Basisdienstverlening schuldhulpverlening

De landelijke maatregelen hebben de eerste 2 jaar gezorgd voor een lichte daling van de armoede, blijkt uit de voortgangsrapportage 'Geldzorgen, armoede en schulden'. Aan de andere kant zien we dat het aantal mensen met schulden toeneemt. Tegelijkertijd vragen minder mensen om hulp. Daarom hebben het kabinet, de Vereniging van Nederlandse Gemeenten (VNG), de Nederlandse Vereniging voor Volkskrediet (NVVK) en Divosa in maart 2024 het plan voor een 'basisdienstverlening schuldhulpverlening' ontwikkeld.

Het plan moet leiden tot een hulpaanbod dat toegankelijker is en in iedere gemeente bestaat uit minimaal dezelfde elementen. Bijvoorbeeld een goede toeleiding tot de professionele schuldhulpverlening, het faciliteren van een aanmelding zonder drempels en een hulpaanbod dat is toegespitst op specifieke doelgroepen (ondernemers, huizenbezitters, etc). Ook de begeleiding na het schuldentraject wordt een onderdeel van de basisdienstverlening met als doel om financiële zelfstandigheid van de inwoner te waarborgen in de toekomst.

Landelijke context

Landelijke ontwikkelingen

Naast wijzigingen in de wet, zijn ook landelijke ontwikkelingen van belang voor het beleid dat wij in Velsen voeren. Hieronder lichten wij de belangrijkste landelijke plannen op het gebied van armoede en schulden toe.

Participatiewet in balans

Naast de maatregelen op het gebied voor schuldhelpverlening vinden er ook veranderingen plaats in het kader van de Participatiewet. De huidige Participatiewet is te complex en gaat onvoldoende uit van vertrouwen. Als het moeilijk is om op eigen kracht te participeren in de samenleving zou deze wet een stevig vangnet moeten bieden. Vaak gaat dat goed, maar soms pakt de wet niet uit zoals bedoeld. Dat blijkt uit verschillende signalen, zoals het rapport van de Nationale ombudsman “Overheid moet vertrouwen terugwinnen”.

Het ministerie van Sociale Zaken en Werkgelegenheid en de VNG hebben daarom samen met gemeenten gewerkt aan het verbeteren van de Participatiewet in het programma Participatiewet in Balans. Het gaat om verbeteringen zoals het vereenvoudigen van aanvraagprocedures en het creëren van een stabiel inkomen voor inwoners door het verruimen van bijverdiengrenzen. Hiermee wil de regering het vertrouwen terugwinnen en de menselijk maat centraal stellen, en de wet en uitvoering ook eenvoudiger maken. Het ministerie van SZW streeft naar een (gedeeltelijke) inwerkingtreding per 1 januari 2026.

Inleiding

Landelijke context

Lokale context

Visie 2025-2029

Vervolg

Bijlage

Lokale context

Armoede in Velsen

Cijfers

Bereik van minimaregelingen

Inzichten

Schulden in Velsen

Cijfers

Bereik dienstverlening

Inzichten

Inleiding

Landelijke context

Lokale context

Visie 2025-2029

Vervolg

Bijlage

Lokale context

Armoede in Velsen

Wat weten wij op dit moment over de armoede in Velsen en het bereik van onze minimaregelingen?

Hier volgen de meest actuele cijfers. Daarnaast bespreken wij een aantal inzichten op het gebied van armoede uit de evaluatie van de voorgaande visie waar wij de komende periode mee aan de slag gaan.

Cijfers

De definitie die wij hanteren voor huishoudens met een laag inkomen is 120% van het sociaal wettelijk minimum. In totaal heeft de gemeente Velsen 2.278 huishoudens met een laag inkomen in beeld.⁴ Het werkelijk aantal huishoudens ligt hoger, maar maakt geen gebruik van minimaregelingen of een bijstandsuitkering en is daarmee niet in beeld bij de gemeente. Het totaal aantal huishoudens met een laag inkomen wordt geschat op 2.739. Dit is 8,5% van alle huishoudens in Velsen. Van deze huishoudens heeft 44% een Participatiewet uitkering. De AOW-uitkering is ook een belangrijke inkomensbron (31%) voor veel huishoudens. De overige 25% van de huishoudens ontvangt een andere inkomstenbron, zoals werk of een WW-uitkering. Van de huishoudens met een laag inkomen moet 74% 3 jaar of langer rondkomen van een laag inkomen. Bijna 13% van alle kinderen in Velsen groeit op in een huishouden met een laag inkomen. In andere gemeenten van vergelijkbare

grootte is dit aandeel 9 á 10%. Het aandeel kinderen dat opgroeit in een huishouden met een laag inkomen is in Velsen dus groter.

Naast cijfers over feitelijk inkomen beschikken we ook over informatie over de beleving van armoede (inwonerspeiling 2024). Circa 13% van de Velsenaren ervaart moeite met rondkomen. Bij jongeren tot 30 jaar en mensen met een laag inkomen is dat aandeel hoger (28% en 42%). Daarnaast worden inwoners met een laag inkomen in sterkere mate beperkt om deel te nemen aan het dagelijks leven dan inwoners met een midden- of hoog inkomen. Niet alleen door hun financiële situatie (51% laaginkomen tegen 24% midden-, 8% hoog inkomen) maar ook door hun lichamelijke gezondheid (44%, tegen 32%, 19%), hun mentale gezondheid (30% tegen 19%, 11%) en hun digitale vaardigheden (21% tegen 11% en 4%).

Bereik van minimaregelingen

In de Armoedemonitor is veel informatie beschikbaar over het bereik van onze regelingen. Over het algemeen zien we dat het bereik van de regelingen in Velsen de afgelopen jaren is toegenomen.⁵ Van sommige regelingen is een vergelijking met eerdere jaren niet goed mogelijk, bijvoorbeeld door een wijziging van de inkomensgrens. Het bereik van de individuele inkomens toeslag is het hoogst met 68%. Dit is hoger dan in veel andere gemeenten (45-50%). Het bereik van de regeling voor sociale culturele activiteiten ligt met 48% iets boven het

landelijk gemiddelde (40-45%). De bijdrage voor indirecte schoolkosten bereikt 37% van de doelgroep. Dit ligt ook hoger dan het gemiddelde van andere gemeenten voor vergelijkbare regelingen (20-25%). Het bereik van de bijzondere bijstand is 33%, dit is vergelijkbaar met veel andere gemeenten. Het bereik van de collectieve zorgverzekering is 34%, het gemiddelde bereik ligt tussen de 35 en 45%. Met het Jeugdfonds Sport en Cultuur wordt 35% van de doelgroep bereikt, dit ligt op het landelijk gemiddelde bereik van 30 à 35%.

Lokale context

Armoede in Velsen

Wat weten wij op dit moment over de armoede in Velsen en het bereik van onze minimaregelingen?

Hier volgen de meest actuele cijfers. Daarnaast bespreken wij een aantal inzichten op het gebied van armoede uit de evaluatie van de voorgaande visie waar wij de komende periode mee aan de slag willen.

Inzichten

Uit de evaluatie van de voorgaande visie nemen wij voor de armoede aanpak de volgende inzichten mee:

- Het brede gesprek wordt als positief ervaren. De invoering van het brede gesprek heeft bijgedragen aan betere vroegsignalering van armoede. In het brede intakegesprek krijgen inwoners die hulp aanvragen een aantal vragen over andere leefgebieden om na te gaan of zij ook hier hulp zoeken.
- De inlooppreekuren bij het Contactpunt Sociaal Wijkteam en BAAK zijn laagdrempelig. Dit heeft het makkelijker gemaakt om in contact te komen met inwoners met (financiële) problemen. Om een aantal specifieke doelgroepen, zoals ouderen en werkende armen, te bereiken is extra aandacht nodig.
- De armoedecoalitie en de inzet van de armoedecoördinator kunnen versterkt worden. Er is behoefte aan sturing vanuit de gemeente, meer gestructureerde samenwerking, een duidelijke sociale kaart en het formaliseren van verwijzingen. AVG wetgeving kan in de weg staan van samenwerking rondom casussen.
- Het bereik van de regelingen Individuele inkomenstoeslag en Sociaal Culturele Activiteiten is bovengemiddeld omdat de inwoner geen aanvraagproces meer hoeft te doorlopen. Er is echter ook ruimte voor verbetering van het proces voor de regelingen waarbij de inwoner nog wel een aanvraag moet doen.
- Er is een breed en dekkend scala aan regelingen voor kinderen uit gezinnen in armoede, maar het ontbreekt aan een duidelijk overzicht van de regelingen en de aanvraagprocedures zijn complex.

Inleiding

Landelijke context

Lokale context

Visie 2025-2029

Vervolg

Bijlage

Lokale context

Schulden in Velsen

Wat weten wij op dit moment over huishoudens met schulden in Velsen? Hier volgen de meest actuele cijfers. Daarnaast bespreken wij een aantal inzichten in onze schuldenaanpak uit de evaluatie van de voorgaande visie waar wij de komende periode mee aan de slag gaan.

Cijfers

In totaal heeft gemeente Velsen ongeveer 3.000 huishoudens (9,4%) met problematische schulden⁶. Dit is een half procent meer dan het landelijk gemiddelde. Zowel in Velsen als op landelijk niveau is het aantal mensen met problematische schulden de afgelopen jaren toegenomen. In 2018 was de groep huishoudens met problematische schulden in Velsen 8,5% tegenover het landelijk gemiddelde van 8,3%. De grootste groep huishoudens met problematische schulden zijn gezinnen met kinderen (31%) en de eenpersoonshuishoudens (34%). Verder bestaat de groep met problematische schulden in Velsen in de meeste gevallen uit werkenden (42%) en zelfstandigen (22%). Ongeveer 13% heeft een bijstandsuitkering of een WW-uitkering.

Daarnaast ontvangt de gemeente jaarlijks ongeveer 3.400 signalen van betalingsachterstanden van huur, gas, licht en water⁷. Gemiddeld ontvangt de gemeente 4 signalen per 1.000 inwoners per maand, dat is vergelijkbaar met het landelijk gemiddelde. De afgelopen jaren is het aantal signalen toegenomen.

Bereik dienstverlening

In 2024 ontvingen 183 huishoudens binnen Velsen schuldhulpverlening voor de problematische schulden. Dit is minder dan in 2018. Toen ontvingen 286 huishoudens een vorm van schuldhulpverlening. De gemiddelde schuld van een inwoner die schuldhulpverlening aanvraagt bedraagt € 39.000 met gemiddeld 14 schuldeisers. Dit is meer dan het gemiddelde in Nederland, namelijk een gemiddelde schuld van € 32.000 bij gemiddeld 12 schuldeisers. Inwoners in Velsen zoeken dus gemiddeld later hulp dan inwoners in andere gemeenten.

Van alle signalen over betalingsachterstanden in 2024 hadden we contact met 3% van de inwoners (102 huishoudens). Deze contacten leiden niet altijd tot een hulpacceptatie, veel inwoners geven aan zelf oplossingen te zoeken voor de betalingsachterstanden. Zo'n 22% van de bereikte huishoudens accepteert onze ondersteuning.

Tot slot zien we dat er in 2024 bij het financieel café (BAAK) 1.507 hulpvragen zijn gesteld. Dit is meer dan in 2023, toen waren het er 1.381.

Lokale context

Schulden in Velsen

Wat weten wij op dit moment over huishoudens met schulden in Velsen? Hier volgen de meest actuele cijfers. Daarnaast bespreken wij een aantal inzichten in onze schuldenaanpak uit de evaluatie van de voorgaande visie waar wij de komende periode mee aan de slag gaan.

Inzichten

Uit de eerdergenoemde evaluatie nemen wij voor deze visie de volgende inzichten mee op het gebied van de schuldenaanpak:

- Het aantal huishoudens dat schuldhulpverlening ontvangt is de afgelopen jaren gedaald, terwijl het aantal huishoudens met problematische schulden is gestegen. Dit is een punt van aandacht.
- Er zijn nog inwoners in armoede of met schulden die niet bereikt worden, wat wijst op de mogelijkheid voor verdere verbetering van het bereik.
- Onder de doelgroep van de schuldhulpverlening blijkt een tekort aan kennis op het gebied van budgetteren en het houden van financieel overzicht een probleem te vormen.
- Het voorkomen van huisuitzettingen door vroegtijdige inzet van sociale partners bij betalingsachterstanden is effectief. In 2024 waren er 37 aanmeldingen. Hiervan hebben 23 inwoners hulp geaccepteerd.
- Verkorting van het schuldhulpverleningstraject van 6 naar 18 maanden heeft negatieve gevolgen voor het effect van begeleiding en nazorg. Dit is een punt van aandacht.
- Het programma “NewFuture” voor jongeren, een doelgroep die zeer kwetsbaar is voor schuldenproblematiek, heeft positieve resultaten behaald. Eind 2024 is 74% van de sinds 2020 gestarte trajecten op een positieve manier afgerond of nog lopend.
- De inzet van financiële educatie op middelbare scholen moet behouden en verstevigd worden.

Inleiding

Landelijke context

Lokale context

Visie 2025-2029

Vervolg

Bijlage

Visie 2025-2029

Inleiding

Armoede

Visie

Ambitie

Doelstelling 1: Wij bereiken meer inwoners die moeilijk kunnen rondkomen

Doelstelling 2: Het aanvragen van regelingen is eenvoudig en het aanbod is overzichtelijk

Schulden

Visie

Ambitie

Doelstelling 1: Meer inwoners met beginnende schulden ontvangen tijdig passende hulp

Doelstelling 2: Meer mensen stromen duurzaam uit een problematische schuldensituatie

Kinderen en jongeren die opgroeien met armoede en schulden

Visie

Ambitie

Doelstelling 1: Het aanbod sluit beter aan op de behoefte van gezinnen met kinderen en jongeren

Doelstelling 2: Meer jongeren krijgen de hulp die nodig is op weg naar financiële zelfstandigheid

Inleiding

Landelijke context

Lokale context

Visie 2025-2029

Vervolg

Bijlage

Visie 2025-2029 Inleiding

Inleiding

Landelijke context

Lokale context

Visie 2025-2029

Vervolg

Bijlage

Armoede kan verschillende oorzaken hebben, maar heeft vrijwel altijd grote gevolgen voor de mensen die het ervaren. Mensen in armoede hebben minder toegang tot basisbehoeften als een woning, voedsel en zorg. Zij ervaren vaker sociale uitsluiting, eenzaamheid, stress en kunnen minder goed meedoen in de samenleving.

Daarnaast gaan geldzorgen vaak gepaard met een verminderd doenvermogen. Het doenvermogen is het vermogen om zelfstandig regie te voeren over het eigen leven. Met een verminderd doenvermogen is zelfstandig handelen vaak niet haalbaar en komt de zelfredzaamheid in gevaar. Mensen met schulden, die niet per definitie in armoede leven, kunnen dezelfde gevolgen ervaren.

Kinderen en jongeren die opgroeien in armoede hebben het extra moeilijk. Zij doen het vaak slechter op school, ontwikkelen vaker gezondheidsproblemen en hebben minder kans op een goede baan dan hun leeftijdsgenoten. Daarbij hebben kinderen die in armoede opgroeien een grotere kans om later zelf ook in armoede te raken. Tot slot heeft armoede ook grote gevolgen voor de samenleving. Armoede draagt bij aan hogere zorgkosten, onbenut arbeidspotentieel, een afname van sociale cohesie en vertrouwen in de overheid.

Velsen streeft ernaar dat alle inwoners kunnen rondkomen. Het is belangrijk dat iedereen in Velsen voldoende inkomen heeft om in de basisbehoeften te voorzien. Ook streven we ernaar dat alle Velsenaren schuldenvrij

zijn. Schulden zijn een enorme last voor individuen en gezinnen. Tot slot vinden we het belangrijk dat alle inwoners kunnen meedoen aan de samenleving. Wij willen er daarom voor zorgen dat alle inwoners deze basis krijgen. Dit is onze ambitie voor de lange termijn.

Op korte termijn zijn onze middelen en mogelijkheden beperkt. Daarom moeten we keuzes maken in onze prioriteiten voor de komende 4 jaar. Uit de evaluatie van de vorige visie bleek dat er onder interne en externe partners veel draagvlak was voor de ingeslagen weg. Daarom bouwen we voort op de vorige visie. Ook leggen we op basis van nieuwe inzichten en ontwikkelingen een aantal nieuwe accenten. De komende jaren kiezen we voor extra inzet op:

- Het bereiken van meer inwoners met een laag inkomen en het versimpelen van onze regelingen
- Het investeren in het duurzaam schuldenvrij maken van onze inwoners
- Kinderen en jongeren die opgroeien in huishoudens met armoede en schulden

Hierna beschrijven wij voor armoede, schulden en kinderen en jongeren die opgroeien in huishoudens met armoede en schulden de volgende punten:

- Onze visie
- Onze ambitie voor de komende 4 jaar
- De doelen die wij stellen om deze ambitie te bereiken
- De indicatoren waarmee wij de voortgang op deze doelen willen meten

Visie 2025-2029 Armoede

Inleiding

Landelijke context

Lokale context

Visie 2025-2029

Vervolg

Bijlage

Visie

We begrijpen dat armoede niet alleen een financiële kwestie is, maar dat het ook invloed heeft op andere leefgebieden, zoals gezondheid, huisvesting, onderwijs en sociale contacten. Armoede kunnen we daarom alleen aanpakken door de situatie vanuit verschillende domeinen te benaderen. Dit vergt een brede, integrale samenwerking. We stellen de hulpvraag van de inwoner centraal en zoeken naar voorzieningen die daar zo goed mogelijk bij aansluiten. Dit doen we bijvoorbeeld in het brede gesprek.

In deze integrale aanpak werken we samen met onze maatschappelijke partners in de armoedecoalitie. Samen vormen we een ondersteuningsnetwerk dat inspeelt op de diverse behoeften van onze inwoners. Ook werken we samen aan het versterken van sociale netwerken en het bevorderen van sociale cohesie. We willen dit intensiveren en onderzoeken of dit mogelijk is met behulp van ervaringsdeskundigen of sleutelfiguren.

Wij streven ernaar dat alle inwoners met een laag inkomen kunnen meedoen aan de samenleving. Het gebruik van onze regelingen levert juist daar een bijdrage aan. Bekendheid en toegankelijkheid van onze voorzieningen is een voorwaarde, zodat inwoners laagdrempelig de ondersteuning kunnen krijgen die ze nodig hebben. Het is gebleken dat zowel het vinden van deze regelingen als de aanvraagprocedures uitdagend zijn. Mensen ervaren een 'woud van regelingen' en moeten onnodig veel papierwerk doen. In de komende beleidsperiode ligt de focus op het versimpelen van het aanbod aan minimaregelingen en het vereenvoudigen van aanvraagprocedures. Inclusieve dienstverlening vormt hiervoor de basis. Iedereen – ongeacht beperking, achtergrond of taalvaardigheid – moet op een gelijkwaardige manier toegang hebben tot onze ondersteuning. Zo zorgen we ervoor dat ondersteuning beter bereikbaar wordt en meer mensen daadwerkelijk kunnen profiteren van de hulp die beschikbaar is.

Ambitie

Onze ambitie is dat alle inwoners gebruik maken van de voorzieningen waar ze recht op hebben. Vanuit deze ambitie komen wij tot volgende 2 doelstellingen:

Doelstelling 1 Wij bereiken meer inwoners die moeilijk kunnen rondkomen

Doelstelling 2: Het aanvragen van regelingen is eenvoudig en het aanbod van regelingen is overzichtelijk

Visie 2025-2029 Armoede

Inleiding

Landelijke context

Lokale context

Visie 2025-2029

Vervolg

Bijlage

Doelstelling 1: Wij bereiken meer inwoners die moeilijk kunnen rondkomen

Velsen heeft veel regelingen beschikbaar voor haar inwoners. Ons bereik is in veel gevallen al groot vergeleken met andere gemeenten. Ook is het bereik van een aantal regelingen in Velsen de afgelopen jaren gestegen. We zien echter dat nog niet iedereen gebruik maakt van de regelingen of hulp weet te vinden. In dat geval wordt rondkomen nog lastiger voor huishoudens met een laag inkomen en komt meedoen nog verder onder druk te staan. Daarom zetten we in op het vergroten van het bereik van onze bijzondere bijstand en minimaregelingen. Daarnaast behouden we laagdrempelig aanbod voor mensen om financieel advies te krijgen.

We gaan door met onze communicatieaanpak. Hier speelt de armoedecoördinator een prominente rol in. We zetten in op het communiceren van het aanbod aan partners, zoals maatschappelijk werk, de zorgprofessionals, het Sociaal Wijkteam en de scholen. Zo kunnen zij inwoners beter informeren over hulp bij financiën of het aanvragen van regelingen. Daarnaast onderzoeken wij hoe we zo goed mogelijk gebruik kunnen maken van onze social media-kanalen om inwoners te bereiken.

Ook willen wij verkennen wat een ervaringsdeskundige kan betekenen in het bereiken van de meest kwetsbare inwoners. Een ervaringsdeskundige weet wat er speelt in de leefwereld van mensen in armoede en wordt ingezet als brug tussen inwoners, beleid en uitvoering. De eerste stap is meer inwoners op de hoogte stellen van onze regelingen. De tweede stap is dat meer inwoners hier ook gebruik van maken. Zowel onze partners als onze

medewerkers voeren steeds vanzelfsprekender het brede gesprek. We blijven de focus leggen op klantgericht en integraal werken. Door de volledige persoonlijke situatie van mensen als startpunt te nemen, kunnen wij onze dienstverlening verder verbeteren en nog meer maatwerk leveren.

Sommige groepen inwoners met armoede en/of schuldenproblematiek hebben extra aandacht nodig. Denk aan ouderen, personen met een verstandelijke beperking, werkenden, zelfstandigen en personen met multiproblematiek. De komende beleidsperiode richten we ons in ieder geval op ouderen en werkende personen.

De gemeente heeft de afgelopen beleidsperiode gewerkt aan het bieden van inloophmomenten waarop inwoners vragen over onder andere financiën kunnen stellen. Deze voorziening heeft een preventieve werking omdat tijdig hulp kan voorkomen dat financiële problemen uit de hand lopen. Deze inloophmomenten zijn op diverse locaties en op diverse tijdstippen. Dit maakt het makkelijker om in contact te komen met inwoners met financiële vragen en hen naar de juiste ondersteuning door te verwijzen. We onderzoeken of we het aantal inloophmomenten kunnen uitbreiden. Met inloophmomenten in de avond verwachten wij bijvoorbeeld werkenden met schulden beter tegemoet te kunnen komen.

Indicatoren:

- Het bereik van onze regelingen is minimaal gelijk aan het landelijk gemiddelde. Vervolgens zetten we in op een stijging van nog eens 10 procentpunten boven het landelijk gemiddelde.
- Het aantal verzoeken voor financieel advies neemt met 10% toe.

Visie 2025-2029 Armoede

Doelstelling 2: Het aanvragen van regelingen is eenvoudig en het aanbod van regelingen is overzichtelijk

Ons aanbod van zowel landelijke als lokale regelingen zorgt voor complexiteit. Het is voor inwoners en professionals moeilijk om overzicht te hebben op het aanbod en te weten waar iemand recht op heeft. Regelingen moeten eenduidig, begrijpelijk en bekend zijn.

Deze beleidsperiode richten wij ons op het versimpelen van het aanbod aan miniregelingen en het vereenvoudigen van aanvraagprocedures. Wij zullen de administratieve barrières zo veel mogelijk wegnemen

en werken aan een toegankelijk online overzicht van beschikbare regelingen in begrijpelijke taal.

De procedures voor de regelingen willen we eenvoudiger maken en waar mogelijk gaan we regelingen automatisch toekennen aan inwoners. Ook werken we toe naar 1 pakket aan regelingen voor inwoners met een laag inkomen, zodat zij geen aparte aanvragen meer hoeven te doen. Tot slot blijven wij inzetten op laagdrempelige ondersteuning bij het aanvragen van regelingen.

Indicatoren:

Evaluatie onder gebruikers van bijzondere bijstand en miniregelingen over het gebruiksgemak en toegankelijk online overzicht.

Inleiding

Landelijke context

Lokale context

Visie 2025-2029

Vervolg

Bijlage

Visie 2025-2029 Schulden

Inleiding

Landelijke context

Lokale context

Visie 2025-2029

Vervolg

Bijlage

Visie

Veel inwoners zoeken pas hulp bij hoge schulden. In die gevallen zijn complexe en kostbare interventies nodig. Daarom is het belangrijk om beginnende schulden zo vroeg mogelijk te signaleren en de inwoner passende ondersteuning te bieden. Wij blijven inzetten op vroegsignalering, onder andere door de samenwerking met verschillende partners te versterken. Zo kunnen wij signalen van financiële problemen snel herkennen en de ondersteuning bieden die nodig is.

Veel inwoners met schulden ervaren een hoge drempel om hulp te zoeken bij de gemeente. Een aantal van hen herkent de financiële problemen niet direct als problematisch of weet niet waar ze terecht kunnen voor hulp. We geloven dat het belangrijk is om proactief en laagdrempelig te communiceren om deze inwoners te bereiken en hen te laten weten dat er hulp beschikbaar is. We streven naar een omgeving waarin iedereen zich welkom en begrepen voelt, zonder angst voor stigmatisering of schaamte.

Aandacht voor begeleiding en nazorg is een ander nieuw accent dat wij in deze visie leggen. Het belang van nazorg is versterkt sinds de intrede van de vernieuwde Wet Schuldsanering Natuurlijke Personen (Wsnp) in 2023. Toen het traject nog 36 maanden duurde, was er ook 36 maanden lang begeleiding mogelijk, nu is dit 18 maanden. Dit maakt goede nazorg nog belangrijker. Nazorg is een essentieel onderdeel van schuldhulpverlening in het vergroten van de financiële zelfredzaamheid en de kans op een financieel gezond leven voor inwoners.

Ambitie

Onze ambitie op het vlak van schulden is dat alle inwoners tijdig passende hulp ontvangen om problematische schulden te voorkomen of, als deze schulden er al zijn, op te lossen. Dit brengt ons bij de volgende doelstellingen:

Doelstelling 1: Meer inwoners met beginnende schulden ontvangen tijdig passende hulp

Doelstelling 2: Meer mensen stromen duurzaam uit een problematische schuldensituatie

Visie 2025-2029 Schulden

Inleiding

Landelijke context

Lokale context

Visie 2025-2029

Vervolg

Bijlage

Doelstelling 1: Meer inwoners met beginnende schulden ontvangen tijdig passende hulp

Hulp zoeken en accepteren is niet gemakkelijk. Wij streven naar een proactieve en empathische benadering waarin vertrouwen centraal staat. Wij hopen met begrip en medeleven de drempel om hulp te zoeken én te accepteren te verlagen. Hiervoor gaan wij investeren in begrijpelijke, persoonlijke communicatie, bijvoorbeeld door het aanbieden van informatie in eenvoudige taal. Daarbij communiceren wij via verschillende kanalen. Ook zijn gastvrije en niet-oordelende omgevingen, zoals het inlooppunt voor financiële vragen, belangrijk voor inwoners om sneller hulp te zoeken. Hier blijven wij in investeren.

Daarnaast willen wij onze aanpak in het kader van vroegsignalering verbeteren. Concreet houdt dit in dat we inwoners op een andere manier gaan benaderen. Nu sturen we brieven naar inwoners op basis van de ontvangen signalen. Als er sprake is van een crisissituatie dan zetten we het Sociaal Wijkteam in. Zij gaan langs bij het adres om te kijken of de inwoner hulp nodig heeft, zowel op financieel vlak als op andere leefgebieden. Uit onderzoek is gebleken dat bellen of mailen vaak meer succes heeft dan een brief sturen. Daarom gaan we andere manieren van communicatie onderzoeken en, waar nodig, toepassen.

Tot slot verbeteren we de samenwerking met onze partners in het proces vroegsignalering, waaronder woningcorporaties, zorgverzekeraars en energiebedrijven. Wij krijgen van deze partners veel signalen over betaalachterstanden, maar komen vervolgens niet makkelijk in contact met inwoners. Door het proces beter in te richten, kunnen de verschillende organisaties beter hun rol pakken en is de kans op contact met de inwoner groter.

Het uiteindelijke doel is om meer inwoners passende ondersteuning te bieden op het gebied van betalingsachterstanden en het voorkomen van afsluiting van gas, water en licht of huisuitzettingen. Door vroegtijdig samen met de inwoners te kijken naar de financiële situatie, wordt gestreefd naar een stabiele en schuldenvrije toekomst voor iedereen.

Indicatoren:

- Het aantal inwoners met betaalachterstanden waarmee we contact hebben stijgt met 17 procentpunten.
- Het percentage hiervan dat onze hulp daadwerkelijk accepteert stijgt met 11 procentpunten.
- Vroegtijdige hulp bij financiële administratie van een vrijwilliger neemt met 10% toe.

Visie 2025-2029 Schulden

Inleiding

Landelijke context

Lokale context

Visie 2025-2029

Vervolg

Bijlage

Doelstelling 2: Meer mensen stromen duurzaam uit een problematische schuldensituatie

Het is belangrijk dat mensen met schulden worden geholpen met het oplossen ervan. We zien dat nog veel mensen geen of geen passende schuldhelpverlening ontvangen. Uit de evaluatie van de vorige beleidsperiode blijkt dat het gebruik van schuldhelpverlening zelfs is teruggelopen, terwijl het aantal mensen met problematische schulden toeneemt. De komende periode zetten we in op het versterken van de samenwerking en het uitwisselen van kennis tussen onze partners. Zo kunnen we de doorgeleiding naar de professionele schuldhelpverlening bevorderen.

Uit de evaluatie van de vorige visie blijkt dat naast tijdig en passend schuldhelp te verlenen, er meer aandacht moet zijn voor nazorg. Nazorg is de ondersteuning die inwoners ontvangen als het schuldentraject is afgerond. Het doel van nazorg is terugval in de schulden voorkomen. In 2023 is het schuldentraject verkort van 36 naar 18 maanden. Dit

betekent dat inwoners eerder uit de schulden komen en eerder perspectief hebben op een schuldenvrij leven. Maar het betekent ook dat er minder tijd is om inwoners tijdens het traject te begeleiden.

Na afloop van het schuldhelptraject is het van belang om vast te stellen in hoeverre de inwoner financieel redzaam is. De schuldhelpverlener, betrokken samenwerkingspartners en inwoner evalueren samen de behoefte aan nazorg. Zo willen we bereiken dat de nazorg past bij de persoonlijke situatie. De inzet van budgetcoaches, budgetteringscursussen en (online) begeleidingstools kunnen hierbij helpen.

Indicatoren:

- Het aantal trajecten schuldhelpverlening stijgt met 103 trajecten
- Met de inzet van trajecten 'begeleiding en nazorg' willen we per jaar minimaal 10 inwoners financieel zelfredzaam maken.

Visie 2025-2029 Kinderen en jongeren die opgroeien met armoede en schulden

Visie

Naast de huishoudens met een laag inkomen en huishoudens met schulden, willen wij de komende 4 jaar extra aandacht houden voor kinderen en jongeren die in deze huishoudens opgroeien.

Ook de afgelopen 4 jaar waren kinderen die opgroeien in armoede onze prioriteit. In 2024 leefde bijna 13% van de kinderen in Velsen in een huishouden met een laag inkomen. Armoede heeft een grote impact op kinderen. Kinderen die in armoede leven hebben een minder goede gezondheid en meer stress dan andere kinderen. Ons doel is om de cyclus van armoede te doorbreken. Om armoede te doorbreken is meedoen in de samenleving - onderdeel worden van de gemeenschap - essentieel. Door toegang te krijgen tot bijvoorbeeld sportieve of culturele activiteiten krijgen kinderen de kans om een sociaal netwerk op te bouwen en vaardigheden te ontwikkelen. Door actief deel te nemen aan de samenleving kunnen zij hun situatie verbeteren en een betere toekomst opbouwen.

Een nieuw aandachtspunt voor de komende jaren is schulden onder jongeren. Voor jongeren is het belangrijk dat zij begeleiding krijgen in het financieel volwassen worden. Schulden belemmeren jongeren in het bouwen aan een toekomst.

Ambitie

Onze ambitie voor de komende 4 jaar is dat kinderen en jongeren die opgroeien in huishoudens met armoede en schulden kunnen meedoen en hulp krijgen om financieel zelfstandig te worden. Met de volgende 2 doelstellingen streven wij hiernaar.

Doelstelling 1: Meer kinderen uit gezinnen met een laag inkomen kunnen meedoen in de samenleving

Doelstelling 2: Meer jongeren krijgen de hulp die nodig is op weg naar financiële zelfstandigheid

Visie 2025-2029 **Kinderen en jongeren die opgroeien met armoede en schulden**

Doelstelling 1: Meer kinderen uit gezinnen met een laag inkomen kunnen meedoen in de samenleving

De ondersteuning van de volwassenen in huishoudens met een laag inkomen en huishoudens met schulden hebben wij hiervoor besproken. Voor de kinderen en jongeren in deze huishoudens willen wij de komende jaren nog meer aandacht en ondersteuning.

We zetten al extra in op sport- en cultuurmogelijkheden voor kinderen. Ons streven is om kinderen uit deze huishoudens nog meer te betrekken bij activiteiten die hun sociale en emotionele ontwikkeling bevorderen.

Dit omvat ondersteuning voor sport, cultuur en onderwijs, evenals financiële educatie op scholen.

Velsen heeft veel kindregelingen beschikbaar, zoals een speeltuinkaart, een zwembadkaart, een fiets en een laptop. We zien dat het gebruik van sommige regelingen laag is, zoals de zwembad- en speeltuinkaart. Mogelijk komt dit door de hoeveelheid regelingen en de administratieve rompslomp die daarbij komt kijken. We kijken of we het aantal kindregelingen kunnen minimaliseren of samenvoegen tot 1 budget. Gezinnen kunnen het budget dan zelf inzetten waar nodig. Het doel hiervan is om meer gezinnen met kinderen te bereiken en in hun behoeften te voorzien.

Indicatoren:

- Het bereik van de kindregelingen is minimaal gelijk aan het landelijk gemiddelde. Vervolgens zetten we in op een stijging van nog eens 10 procentpunten.

Inleiding

Landelijke context

Lokale context

Visie 2025-2029

Vervolg

Bijlage

Visie 2025-2029 Kinderen en jongeren die opgroeien met armoede en schulden

Inleiding

Landelijke context

Lokale context

Visie 2025-2029

Vervolg

Bijlage

Doelstelling 2: Meer jongeren krijgen de hulp die nodig is op weg naar financiële zelfstandigheid

Schulden onder jongeren is een groeiend probleem.

Jongeren worden meer dan voorheen blootgesteld aan risico's op schulden. Dit komt onder andere door een groei van diensten om op afkoop producten te bestellen, waar leeftijdscontroles niet voldoende worden gehandhaafd. Daarnaast merken we dat we jongeren niet goed bereiken.

Voor jongeren is het belangrijk dat ze begeleiding krijgen in het financieel volwassen worden. Het is belangrijk dat jongeren weten hoe ze met geld moeten omgaan, waar ze recht op hebben en waar ze terecht kunnen. Vanuit de gemeente sturen wij elke 17-jarige inwoner een informatiebrief met wat zij bij het 18 jaar worden moeten regelen. Deze brief zullen we optimaliseren samen met de onze partners. Financiële educatie op school is een goede vorm om de kennis en vaardigheden van jongeren te versterken en hen financieel zelfredzaam te maken. Daarom gaan we inzetten op meer financiële educatie om nog meer jongeren te voorzien van kennis en vaardigheden. We gaan

onderzoeken hoe wij jongeren nog beter kunnen bereiken, laagdrempelig en benaderbaar. Dit doen we samen met het sociaal wijkteam, jongerenwerk en scholen.

Wanneer jongeren in schulden raken is het van belang om snel een overzichtelijk plan op te stellen om deze af te betalen. Hier hebben zij intensieve begeleiding bij nodig. Sinds 2020 bieden we een traject voor jongeren met schulden. Hierbij gaat afkoop van schulden samen met intensieve begeleiding van de jongere. Naast financiële coaching krijgen zij ook begeleiding op het gebied van persoonlijke ontwikkeling, werk of opleiding. Dit geeft jongeren een frisse start en helpt hen om een stabiele en mooie toekomst op te bouwen. In 2026 vindt besluitvorming plaats over de vorm en financiering van de dienstverlening aan jongeren met schulden vanaf 2027.

Indicatoren:

- Het aantal jongeren die financiële educatie ontvangt neemt met 20% toe.

Vervolg

 Financiën

 Risico's

Inleiding

Landelijke context

Lokale context

Visie 2025-2029

Vervolg

Bijlage

Vervolg

In dit document staat onze visie op armoede en schulden. Hieruit vloeien de ambities voort die we hebben uitgedrukt in concrete en meetbare doelstellingen. Deze visie en ambities moeten richting geven aan het vervolg: de Armoede agenda. Hierin maken we concreet wat we gaan doen en wat de planning is. Het college stelt de Armoede agenda vast. Monitoring vindt plaats door een tussenevaluatie in 2027. Zo kunnen we waar nodig bijsturen.

Financiën

Om onze doelstellingen te realiseren zijn regulier budget en incidentele middelen beschikbaar.

Regulier budget is beschikbaar voor:

- Een groter bereik van de regelingen. Een deel kunnen we opvangen vanuit de huidige begroting. Bij overschrijding moeten we ingrijpen in de hoogte van de vergoedingen.
- Vroegsignalering schuldhelpverlening.
- Begeleiding en nazorg.

Incidentele middelen zijn beschikbaar voor:

- Het versimpelen van de minimaregelingen (reserve schuldenfonds).
- Communicatie verbeteren voor hoger bereik van de regelingen (reserve schuldenfonds).
- Trajecten voor jongeren met schulden. In 2026 vindt besluitvorming plaats over de vorm en de financiering van de dienstverlening aan jongeren met schulden vanaf 2027.

Risico's

Hogere energiekosten en inflatie zorgen ervoor dat meer inwoners het moeilijk krijgen om rond te komen. Ook zullen de inwoners die het al zwaar hebben, het nog zwaarder krijgen. De intensiteit van armoede neemt toe. Hierdoor groeit ook het aantal huishoudens met schulden. Dit kan zorgen voor een groter beroep op onze regelingen en hulpverlening. Dat betekent dat we de middelen die we hebben moeten verdelen over een steeds grotere groep. Het gevolg is dat we de regelingen moeten versoberen of meer middelen moeten toevoegen aan het budget. Zo kan een grotere groep mensen gebruik van de regelingen maken, maar wordt het bedrag per huishouden lager.

Een hoger bereik door extra inzet op communicatie en bekendmaken van regelingen kan leiden tot een tekort op de begroting. De regelingen zijn open einderegelingen, dus er zit geen plafond op het budget. Een deel kan worden gedekt binnen de huidige begroting. Bij overschrijding zullen we de regelingen moeten versoberen of middelen moeten toevoegen aan het budget.

De bezuinigingsopgave in 2026 kan ervoor zorgen dat er minder middelen beschikbaar zijn voor de uitvoering van de doelstellingen. Het gevolg is dat het armoedebeleid dan moet worden versoberd of dat doelstellingen niet worden behaald.

Bijlage en literatuurlijst

Gesprekspartners

De onderstaande medewerkers van de gemeente en samenwerkingspartners hebben bijgedragen aan de totstandkoming van deze visie.

Gemeente

- Portefeuillehouder armoede en schulden
- Beleidsadviseur Participatiewet
- Beleidsadviseur Sociaal Wijkteam
- Beleidsadviseur jeugd
- Beleidsadviseur zorg en veiligheid
- Beleidsadviseur gezondheid/Wmo
- Beleidsadviseur onderwijs
- Consulenten Participatie
- Consulenten Schuldhulpverlening
- Consulenten Sociaal Wijkteam
- Wijkverbinder

Samenwerkingspartners

- Socius
- Centrum voor Jeugd en Gezin (CJG)
- Buurtgezinnen
- Atlant basisonderwijs
- MEE & De Wering
- Sociaal Wijkteam Velsen
- Voedselbank Velsen
- Velison Wonen
- Woningbedrijf Velsen
- Bewind Budget Beheer Nederland (BBBN)
- Fonds Urgente Noden (FUN)

Literatuurlijst

1. Lees voor meer ervaringen met schulden en armoede: www.gedeeldeervaringen.nl; een initiatief van Kennisinstituut Movisie
2. DSP-groep heeft in de tweede helft van 2024 de visie Een andere kijk op armoede (2020-2024) geëvalueerd. Het evaluatie-rapport is door het college vastgesteld en op 13 maart 2025 besproken in een beeldvormende raadssessie. In de evaluatie is een overzicht van de geraadpleegde literatuur en gesprekspartners opgenomen.
3. Een lijst van de gesproken partijen is opgenomen in de bijlage.
4. De Armoedemonitor, uitgevoerd door KWIZ (2024),
5. Vergeleken met gegevens uit de Armoedemonitor 2019
6. CBS: schuldenproblematiek in beeld 2024
7. Divosa Monitor Vroegsignalering Schulden gemeente Velsen

Inleiding

Landelijke context

Lokale context

Visie 2025-2029

Vervolg

Bijlage